

Kaas & Brood

VOOR OLOFSPOORTERS

Redaktie : R. Künzel, F. van Willigen en D. van Weerlee
Redaktie-adres : R. Künzel, Adm. de Ruyterweg 200'', tel 127171

No. 37

januari

1960

HET SPROOKJE VAN LIEZELOTJE EN MIJN DICHTERSCHAP

Het kleine meisje met de zwarte krulletjes is eigenlijk de oorzaak van alles. Liezelotje heette ze en ze woonde aan de rand van een groot bos. Op een dag liep ik met een mand aan mijn arm bramen te zoeken voor mijn moeder. Ik wandelde daar in mijn eentje over het bospad en floot een liedje. Opeens dacht ik : Hé, het lijkt net of ik tweestemmig fluit, want ik hoorde een hogere toon door m'n wijsje heen. Ik stond stil om even een mierenzoete braam te eten. Toen ik mijn mond opendeed hoorde ik nog maar één fluittoon, maar die kwam ergens anders vandaan. Ik liep snel op het geluid toe. Boog een paar takken opzij en ja hoor. Daar zat op het mos een klein meisje tussen allemaal paddestoelen in te fluiten.

Zeg hé, zei ik, wat doe jij met mijn fluitje ?

Godver, zei zij, ik ben ik nu rot.

Nee hoor, zei ik, want je fluit hetzelfde liedje als ik, dus je wist best dat ik zou komen.

Ze begon zachtjes te huilen. Ze was ontzettend lief opeens, vond ik en ik ging naast haar zitten op het mos en legde voorzichtig mijn arm om haar schouder heen.

't Geeft niet hoor, zei ik, je mag m'n fluitje best houden.

Ze keek me door haar tranen lief aan en lachte.

Ja, maar dan heb jij geen fluitje meer, zei ze.

O, dat geeft niet, ik red me wel op de een of andere manier.

Nu legde ze haar hoofdje met de zwarte krulletjes tegen mijn schouder. Hoe heet jij ? zei ze.

Duco, zei ik, en jij ?

Liezelotje, giechelde ze en ik pakte haar een beetje beter beet. Dat is een gedicht, juichte ze : Een beetje beter beet, pak mij een beetje beter beet. Je bent een dichtertje.

Och, zei ik, maar ik ging toch wat peinzen. Het zou eigenlijk wel eens waar kunnen zijn. Ik had bij mijzelf ook wel eens gedacht dat ik iets bijzonders over me had.

Mag ik een braam ? vroeg ze.

Nee, zei ik bars, we blijven niet aan de gang.

Eens toen ik in mijn bed lag dacht ik : Stel je nou eens voor dat alles om mij heen niet echt is. Dat niemand werkelijk bestaat, maar alleen maar is om mijn omgeving te vormen. Tenslotte weet je alleen maar van jezelf dat je leeft.

Nou hoor hee, zei Lizelotje, als je nog geeneens een braam voor me overhebt.... Klets niet, bromde ik, je hebt nu een fluitje en een versregel, laat dat genoeg voor je zijn.

Ik wist het nu opeens. Het kwam allemaal omdat ik in wezen een dichter ben. Ik was de enige die mijzelf onsterfelijk kon maken. Nog één ding stond me te doen.

Geef me een papier, zei ik streng en een ballpoint.

Ik blikte om mij heen en schreef het gedicht dat uiteindelijk jaren en jaren later de oorzaak zou zijn waarom ik niet in de redactie van Kaas en Brood kon worden opgenomen. Want vergis U niet. Hoe men ook aan mij rukte en sjoerde, ik paste niet in het redactionele raam. Ik wees de beide bezwate roodhoofdige redacteuren met een mat gebaar op het gedicht. Zij zwegen beschaamd.

voor Liezelotje

In het kiespijnzoete bramenbos
ben ik mijzelf
een groots verheven zoeken.
Achter omklemde snikstammen
loeren de zeer gewone mensen;
hun huilen is een minderwaardigheidscomplex.

Dit tijdontwongen meesterwerk
van opgestoomde
bloemlezing in alle kleuren poëzie
is nu een rustzacht mostapijt
met overal om mij heen
verpletterde paddestoelen.

O onbegrip voorbij de laatste dodenstad.
O fletse flutfluitvogelaar.
Cymbalen van de dood ? Ei, ei !
Symbolen van mijzelf zijn zij.

D. v. W.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE

Apollo heette hij en hij stond aan het eind van de straat. Een krans sierde zijn slapen en zijn accordeon hing vermoeid over zijn buik. Afentoe bracht hij een fles, die water scheen te bevatten, aan de mond.

Naast hem stond een muze, een klein donker meisje, van een jaar of veertien. In iedere hand droeg ze een raam; in de ene een tuimelraam, en de andere een valraam.

Omdat we bang waren dat Apollo ons niet meer zou kennen stelden we ons weer voor. Hij nam ons wat geringschattend op, zodat we verlegen werden. "Zo, jongens, hebben jullie wat te roken voor me ?" Gedienstig brachten we onze cigarettten te voorschijn.

Zijn melancholieke hangsnor had zich met de ietwat ongemakkelijke verblijfplaats onder de gezwollen neus verzoend en scheen bij voorbaat al wat zijn bruine ogen wilden zeggen te beamen. Wij keken er geboeid naar.

"Willen jullie een raam ?" zei de muze. We wisten wel dat we moesten zeggen : "Nee, we blijven niet aan de gang !", maar we waren zwak en zeiden : "Ja." "Welja, nog een raam !" bromde Apollo. "Wilt U nog wat roken ?" zeiden we haastig.

"Welk raam wil je hebben ? Jullie mogen kiezen !" zong haar stemmetje. We kozen het tuimelraam.

"Als-ie er maar door heen kan." zei Apollo en lachte. Zijn hele lichaam begon te schudden en de accordeon gaf een wanhopig langgerekte kreet (ut mineur)

Dit was een orakeluitspraak : dit leed geen twijfel. We holden de straat terug, het raam tussen ons in. In de verte zagen we iemand aankomen met een dikke bril op. "Bent u psychiater ? We hebben een orakelspreuk !" zeiden we, toen we hem ontmoetten. "Nee. Ik ben Duco, maar met orakeluitspraken weet ik wel raad."

(voor het restje vervoege men zich
op p.10)

A C H T E R A F

Klokken dreunden achter daken
ik werd wakker : "Chiel is dood"
hing het om mij, koud en groot
en even tastbaar als het laken

Schoot een reactie door de nacht ?
Sinds maanden liep het om en om
een onbewust vergeefs waarom
dat definitief de uitslag bracht :

hoe lang was het al geleden
dat zijn hoofd was weggeleden
op een rijweg bij een sloot ?

Tevoren heb ik niet geweten
dat ik zomaar kon vergeten
wat het betekent : Chiel is dood

Sonja Pos

DE ST. VITALISMUSDANS

In de Paulus Potterstraat achtervolgen ze me nog, de vierkante (en kubieke) meters rood, geel, wit, blauw, zwart. "Weiter gehen, nicht stehen bleiben !" Het moet een veelkleurige golf zijn geweest waarmee de walvis Jonas in deze tijd gedeponereerd heeft. De alleenvertegenwoordiging voor het essentiele van deze tijd is door Sandberg esq. voorgoed overgedragen van de schilders op de verffabrikanten. Het wezenlijke van deze tijd is vanaf Nu het op elkaar kwakken van diverse dode materialen en dan zolang wachten tot het hoopje begint te leven (vitaliteit). Dit zal niet langer zijn op Sint Juttemis, doch op Sint Vitalismus, wanneer de schilders niet meer denken, d.w.z. Vandaag. Het geloof in de vitaliteit van de kunst grijpt waarschijnlijk terug op het oude volksgeloof dat luizen en muisen spontaan uit vuil ontstaan. Zo schijnen schier alle foto-

M A C R O C E P H A A L - (4 jaar)

een fout sloeg in het groeiproces
van de kobolt met elfenhaar
zoals zij euphemistisch zegt
haar hoofdje is wat zwaar :

een kop van zeven kilogram
zit boven op haar halsje vast
daar god haar geen verstand ontnam
kreeg zij genadig als houvast :

van Pa en Moe een mooie naam
een driewieler in plaats van lopen
's avonds trouw de handjes saam
om bij gebrek aan beter hopen

op het einde : hoe zij misschien
verwerven zal het zalig loon
om ook nog eeuwig toe te zien
hoe anderen dansen voor zijn troon.

Sorja Pos

montages uit tramkaartjes (jonkheerlijk idee) in witte muizen
veranderd te zijn. Man kan de roer zelf eenvoudig herhalen
door schielijk dertig borrels te drinken, tot Uw vierritten-
kaart begint te blaffen.

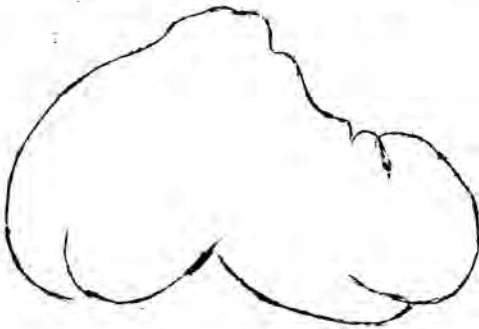
F. v. W.

Student uit
de 20er eeuw (be-
gin 2de helft)
doet ten-
tamens en
wordt voor
zijn 30^e in
het bedrijfsleven opge-
nomen als een echt kind

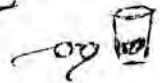
ik
ben een
kunstaap
van wat ik
"leen", leeft
een niet
onbelangrijk
deel van de Amsterdamse
caféexploitanten

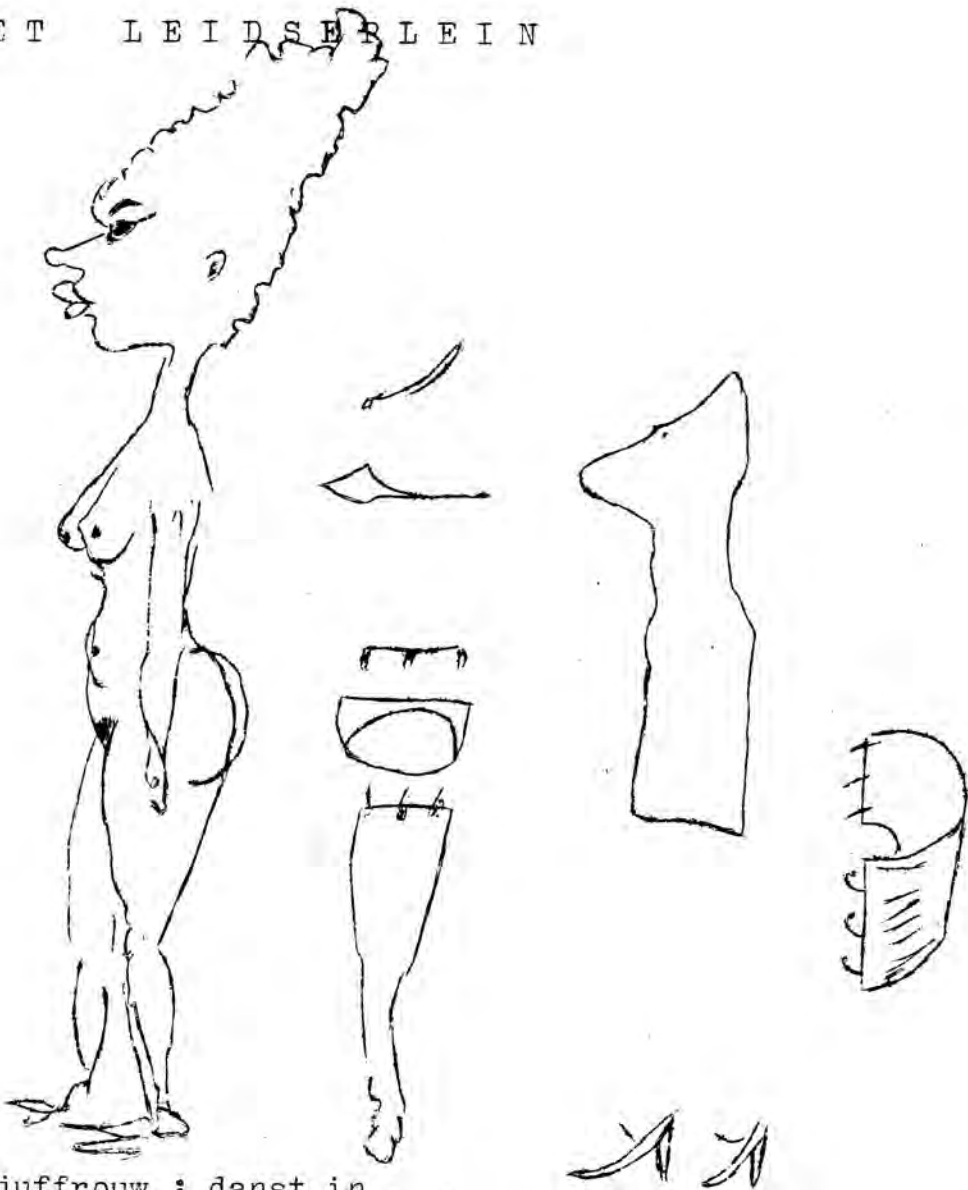
Jeugd : vrijt en zwijgt

bezoekster Bamboo
neemt U mij niet kwalijk; ik heb mij reeds
te bedde begeven

HET LEIDSE BLEIN

juffrouw : danst in Lucky Star
bezit geen hersens (gelukkig niet), maar vertoont
daarentegen een eenvoudig reactiepatroon, wanneer
geconfronteerd met de volgende stimuli: 1. onafzien-
bare schouderbreedte, 2. portefeuille met min. f2000, =
3. auto (niet overjarig), 4. fraai ontwikkelde penis.
verdere bijzonderheden: drinkt Cola.

ENIGE KORTE PREKEN

1. Er zou een geest van deze tijd bestaan.

Elk moment in een cultuur brengt een nieuwe combinatie van door-eengestregelde resultantes van bewegingen, ergens in het verleden ingezet, verschillend van aard en intensiteit, maar alle aanwezig. Rozen - en - maansonnetten en dada, schilders met de penseel en schilders met de voet, BB-meisjes en romantische maagden, plansocialisme en slavernij, namaak - Gotisch en verantwoord wonen, - dat alles is, gelijktijdig.

In dit complexe geheel kan één mentaliteit, een systeempje van vondsten en opvattingen, ergens opgekomen en zich verbreidend, op een bepaald tijdstip in een gebied de openbare intellectuele mening gaan beheersen. Zo'n simpele en dan nogal saai gevonden modeopvatting over de eigen tijd heeft geen enkele waarde als weergever van de werkelijkheid; het is een fantasie waarbij een paar elementen aan de werkelijkheid ontleend zijn door mensen, die behoefte hebben aan een richtinggevende verklaring van de wereld.

Dit is nuttig zolang er sprake is van een groep mensen met een nieuwe stijl. Want zo worden zij de eerste tijd behoed voor de twijfel en de verwarring die iemand die geen partij kiest zich kan permitteren, maar niet wie iets wil verrichten naar zijn inzicht.

Maar zodra een fantasie over de geest van de tijd algemeen geldend gaat worden, moet men gaan oppassen. Dan is nl. zijn voornaamste functie, afgrenzing tegen andersdenkenden, wegvallen omdat er geen andersdenkenden meer zijn. (Ofwel hebben deze zich zo belachelijk gemaakt dat zij niet meer te duchten zijn : Prange). Geen beschermingsfunctie meer, blijft alleen het fantasiekarakter over. Het echte beeld van de tijd, eindeloos zich wijzigend, raakt totaal versluierd en daarmee de kans op een vernieuwing, op een nieuwe manier van zien, op een nieuwe keuze, op een andere manier van leven, - op leven.

2. Niet alleen zou er een geest van deze tijd bestaan, maar wij zouden die ook kunnen kennen.

Een nu te omschrijven geest van deze tijd bestaat dus niet. Wel kunnen wij bij studie van een afgelopen periode van het verleden lijnen daarin trekken, grondvormen van denken en voelen van die tijd onderkennen. Deze lijken ons vaak zo duidelijk

dat wij soms ons er over verbazen dat niet de mensen uit de tijd zelf deze grondvormen herkend hebben, zodat zij de kwaliteiten ervan meer uitgebuit, de beperktheiden vermeden zouden hebben. Dat is niet mogelijk. Het bleek mij op de Hoofdweg. Rook waaide uit een pijpinstallatie, ergens op het veld, over de weg. Uit de verte was het goed te zien, maar toen ik er in liep zag ik hoogstens nog de compacte oorsprong van de rook. Zo ook is het onmogelijk zich in iets te bevinden, ergens aan mee te doen en tegelijk overzicht te hebben van het waaruit en het waarnaartoe der eigen verrichtingen, temidden van de tienduizend verrichtingen van anderen. Zelfanalyse, vergelijking met anderen, filosofie, en studie van het verleden zijn moeizame pogingen zich in de mist te oriënteren, niet om er buiten te komen. Beter dan zich relativierend afzijdig te houden of zich vast te klampen aan een vereenvoudigende visie op de eigen situatie, zoals die ons geboden wordt in bepaalde modeopvattingen is het gewoon zelf te kijken en dan iets te doen.

3. Geachte gemeente, voor vandaag is het welletjes. Ik heb mijzelf bereid gevonden een volgende maal voor U de stelling te bewandelen als zou de abstracte schilderkunst die manier in schilderen zijn, welke bij uitsluiting past bij de geest van onze tijd. Hieraan zal ik tornen.

R. K.

Een goed student studeert niet alleen
hij doet meer
Een volmaakt student doet niet alleen meer
hij doet niets meer.

D. Boer

D E T U I N

In het donkere achterstuk van een oude tuin zitten wij op een wrak tafeltje naast elkaar. Achter ons in de verlichte kamer darsen de anderen en doen spelletjes met opgevouwen kranten. Ik ben zo loom en toch gespannen.

Zij is niets dan wat zij droomt, een reus die peinzend langs zijn neus wrijft, de gedachte, onuitgesproken en zwanger van diepte. In een golf van roekeloosheid, die onberedeneerd blijft en ruw oprecht van toon of klank (wat doet het er toe?), klemmen wij ons aan elkaar vast en laten kleine krokodillen aan onze voeten knabbelen. Geharde bergbeklimmers in een zoet Elysium, laten wij ons verleden vallen ons geweten drijven naar een waterzuiveringsinstallatie. Zacht stampen de machines, een huivering vaert door het water, maar wij verschansen ons veel dieper in de ander, tot wij onaantastbaar zijn nu wij dit weten.

D. v. W.

met mijn hand maak ik een wak op de beslagen ruit
ik zie wat men de wereld noemt, de hemel, winter, wind
nuc vloeibaar licht de wolkenlanden zwiiggend splitjt en uit-
gevaren schijnt onder mijn blik, die antwoord vindt
gevraagd wat ik vanmiddag ben : wat opgeklaard.

M.F.

(vervolgende p. 3 :)

We legden ons probleem uit; echter in plaats van te antwoorden, dook hij in het tuimelraam. Eerst zetten wij grote ogen op, maar toen wij zagen dat hij precies in ons raam paste, begrepen we z'n uitleg. Gedrieën gingen we koffie drinken.

G E Z E L L I G

Er zijn kringen waar namen als Zweden, Hamburg of Parijs een begrijpend lachen veroorzaken. Het understatement is gevallen. Men is onder elkaar en men weet ervan. Er is vroeger om gelachen dus waarom nu niet ? Men lacht, open of gemeen, grijnzend of dom, men lacht. Het is gezellig.

Gezellig. De drang naar gezelligheid is groot. En algemeen. Men behoeft er zich niet voor te schamen naar de toestand in de baarmoeder terug te verlangen. Deinen, niet schokken is een oirbaar doel. Men kan er zich zelfs toe verenigen. Openbare orde en goede zeden laten gezelligheidsverenigingen zonder meer toe. De Olofspoort is een voorbeeld. De statuten zijn koninklijk goedgekeurd.

Deinen, niet schokken beheerst er het societeitsleven. De enige trillinkjes die optreden zijn vuurtjes, scherven en lawaai afkomstig van zorgvuldig gekoesterde frustraties. Die koestering te breken zou te ingrijpend zijn De gesprekken worden gemoedelijk gehouden. Men weet wat in de belangstelling staat en men bepaalt zich daartoe. Films en buitenlandse politiek zijn dankbare onderwerpen. Men zorgt een mening bij de hand te hebben. Maar een scherp woord dat een wederwoord zou kunnen uitlokken wordt met een grapje gesust

De grapjes. De Groene's Kleine Krant zou zich een stereotyp vulsel kunnen bereiden uit de tot in het bloed uitgemolken opmerkingen in de geest van : op Pottar is een tegenregering gevormd. Men zou verwachten dat studeren afgereageerd moet worden, maar zelden staat iemand op om te bewijzen dat de aarde plat is. Nooit worden persoonlijke antipathieën uitgeleefd in een duel van spitse breinen. Zelfs pretentieloos drinken is zeldzaam omdat gemoedelijkheid keuvel vraagt.

En toch is men blij met elkaar en met zichzelf. Wat een Zoeten-Inval voor onafhankelijke geesten zou kunnen zijn, doet zich voor als een hol van domme zelfgenoegzaamheid.

J.C. Siebrand.

(h.t. quaestor - red.)

advertentie en waarom

ik sta op een dieet van stenen
asfalt en beton

maar als de zon
de straten vult en licht strooit in mijn ogen
dan val ik om
en vreet ik uit 'n kaal plantsoen
de laatste woorden
waarmee 'n minnaar spelen moet

deet komen in een straat
spreken mij niet aan en bleven
mij nog maar rivier en
bovens in de vlakte van mijn hart
ik zou je wilkelen in licht
jij, onbekende, zou weten wie ik was
een panorama zonder naasten
het naamwoord wij, van hemel en van aarde

daarom
gevraagd een lieve lucht boven mijn stad
naar wie ik juichend op kan stijgen
brieven onder nr. aan dit blad